

De permanenta utställningarna på Vikens Sjöfartsmuseum visar Vikens historia som fiskeläge, varvsort och hemort för en mängd skutor och mindre fartyg. En stor del av den äldre bebyggelsen i Viken uppfördes av redare, skutskeppare och sjömän. Tidvis var sjöfarten mycket lönsam och betydande förmögenheter kunde samlas hos dem som var skickliga. De flesta skutorna ägdes gemensamt, så kallade partrederier, av besättningen och personer i land, huvudsakligen i Kullabygden. I sommar visas också flera modeller av den kände modellbåtsbyggaren Helge Andersson i Mariestad.

På museet finns en stor samling modeller, tavlor och annat som minner om denna epok, som avslutades för ungefär 50 år sedan. I Viken har ett stort antal skutor av trä byggts. I många fall byggdes skutorna på den egna tomten för att sedan rullas ner till hamnen. Nybyggnationen vid varvet avslutades 1919 men därefter levde varvet vidare med reparationer av fartyg. Under lång tid fram till 1948 fanns här också en lotsstation. Utanför Viken låg fyrskeppet Svinbådan, som 1960 ersattes av den nuvarande fyren.

Hamnplan - Viken

Läs mer om Vikens Sjöfartsmuseum på www.vikensbyaforening.se

Bild: Juidiska Museet Stockholm - Fotriteisen ID 45

De danska judarnas flykt över Öresund 1943

minutställning 2013

Hamnplan - Viken

Vikens Sjöfartsmuseum

Öppet tisdagar – söndagar 25 juni – 18 augusti kl. 14.00 – 17.00
lördagar och söndagar mellan 21 september – 13 oktober

Bild: Judiska Museet Stockholm ID 256

Nazityskland invaderade i april 1940 Danmark och Norge. I Norge blev det hårda strider. I Danmark skedde ockupationen utan större motstånd. Tyskarna lät den danske kungen Christian X och den danska regeringen sitta kvar och sköta landets inre angelägenheter.

Under de första krigsåren var det ganska lugnt i Danmark. Men 1943 började en dansk motståndsrörelse byggas upp. För tyskarna viktiga industrier saboterades. Tåg sprängdes. Tyskarna krävde att sabotörer skulle dömas till döden. Någon sådan lagstiftning fanns inte i Danmark. Danska domstolar dömde sabotörerna till milda straff. När danska regeringen och domstolarna vägrade att straffa sabotörerna och andra för tyskarna misshagliga personer tog tyskarna över. Undantagstillstånd infördes i slutet av augusti 1943. Den danska regeringen avgick.

I den nya situationen bestämde sig tyskarna för att ta sig an de danska judarna på samma sätt som man gjort i övriga ockuperade länder – Österrike, Tjeckoslovakien, Polen, Nederländerna, Belgien och Frankrike. På judarnas högtidsdag den 1 oktober skulle man slå till. Alla judar skulle samlas in och föras till koncentrationsläger. Information om deportationen läckte ut i förväg. Danska politiker som blivit informerade av en tysk diplomat varnade ledarna för den judiska församlingen i Köpenhamn, där huvuddelen av de danska judarna bodde. Budskapet spreds snabbt.

Flyktingarna tog sig till olika platser längs kusten. De sökte upp fiskare och andra som hade båtar. Till en början fick de betala stora summor för att komma till Sverige. Men efter några dagar organiserades flykten av danska organisationer och frivilliga. Alla som ville komma över togs med – med eller utan betalning. Sammanlagt tog sig nära 8000 judar till Sverige. Tyskarna lyckades att få tag i knappt 500 personer, som fördes till lägret Theresienstadt nära Prag.

Många av dessa greps av tyskarnas hemliga polis (Gestapo) när de gömde sig på kyrkloftet i Gilleleje. Längs hela skånska kusten kom flyktingarna. Nära ett tusen kom till Viken, Domsten, Höganäs och Mölle. I stor hast fick myndigheterna ta hand om alla dessa människor, som inte hade något med sig utom de kläder de hade på sig. Så småningom inkvarterades flyktingarna i läger och hos privatpersoner längre upp i landet. Nästan alla återvände till Danmark efter krigets slut i maj 1945.

Exempel på berättelse från flykten:

Den 1 oktober, vid en razzia vid den judiska nyårshelgen, kom vi till synagogan. Där meddelades att en razzia var planerad till natten. Vi uppmanades att inte gå hem och att varna så många som möjligt.

Vi for ut till Snekkersten, till fiskarfamiljen som vi hyrde sommarstuga av. De tog emot oss på ett fantastiskt sätt. Fiskaren lovade ordna vår överfart till Sverige. Vi skulle promenera två och två i sakta mak ner till stranden. Vi låg under däck, under en presenning. Det luktade fisk. Motorn gick igång, tuff, tuff, tuff. Efter en stund var vi på svenskt vatten och fick komma upp. Vi var räddade. Båten kom till Råå. Det första vi såg var soldater. Under en sekund blev jag rädd och tanken för genom huvudet att vi blivit lurade. Men så sa dom på skånska "Välkomna till Sverige!"

Minnessten vid Helsingborgs Rådhus